

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Ordine Commendationis animæ. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

dicto ad Laudes diei *Benedicamus Domino*, *Deo gratias*, statim ea dicuntur: nam *Fidelium anima*, pro fine Laudum, dicitur in fine Litaniarum, & utriusque deseruit.

14 Nulla est obligatio extra Chorum recitandi septem Psalmos predictos, absolvente nos Pio V. in Bulla Breuiar. ab omni peccato, & obligatione de hac re; qui concedit Indulgentiam quinquaginta dierum qualibet vice recitantibus eosdem iuxta Rubricas Breuiarij. in Choro, si consuetudo viger eosdem recitandi, conseruetur.

15 Pro Litiis separatim dicendis nulla est Indulgentia; sed obligatio in Litiis maioribus & minoribus. qua de re vide *Sectionem 6. cap. 16. num. 3. pagina 128.*

16 Communior vsus Ecclesiarum Urbis est, quod (excepto Sabbato sancto & Vigilia Pentecostes) Cantores & Chorus eas dicant alternatim: in Litiis maioribus, ad distinctionem à minoribus, alicubi Chorus repetit quæ Cantores integrè dicunt, vt in Sabbato sancto, qua in re standum est locorum consuetudini, & longior Processio congruè id requirit.

De Ordine Commendationis animæ.

C A P. V.

1 **M**agni momenti, vnde pendet æternitas, est exitus animarum de suis corporibus; & ideo cuiusque Sacerdoti, nedum Parocho, datur facultas commendandi animas Deo in hora mortis, & in transitu earumdem animarum. Vt autem quilibet Sacerdos ad manum habere queat, necessitate

præsertim urgente, & Rituali (quod Parochorum est) deficiente, ad calcem Breuiarij additus est Ordo Commendationis animæ. extat in Breuiar. M. S. Vfus autem commendandi animas in earum recessu est antiquior S. Gregorio, qui de eo meminit *Homilia in Euangel. 37.* Et de S. Ioanne Eleemosynario ad morientes ventitante scribit Metaph. *in eius Vita*; à quo agonizantes, vt puto, benedicebantur: nam hic ritus Episcopalis benedictionis in obitu fidelium ante annum 840. erat in vsu, scribente Annonio *libro 5. cap. 19. de Gestis Francorum*; quod Ludouicus Pius Imperator moriens Diogenem Episcopum Metensem accersiuit, & ab eo benedictionem petiit. Vnde sanctus Carolus Borromæus obtinuit à Gregorio XIII. *die 30. Decemb. 1580.* facultatem omnibus Episcopis Prouinciæ Mediolanensis concedendæ Indulgentiæ ægrotis, quos vel ipsi, vel eorum nomine alij visitaauerint; tam vt ægroti benedictionem Episcopi diligentius procurent; tum verò etiam, vt ea reddatur ægrotis utilior.

2 Concordat noster Ordo cum antiquis M. S. excepta mutatione aliquorum Sanctorum in Litiis breuius: quæ breues esse debuerunt, vt, discedente anima, sequentibus precibus magis propriis eam Domino commendemus.

3 In Rituali Pauli V. præscribitur commendanti animam, vt induat Superpelliceum & Stolam violaceam, aspergat locum & infirmum Aqua benedicta, dicens: *Asperges me*, &c. & imaginem Crucifixi ægroti tradat osculandam. de quibus meminit Alcuinus *cap. antepenultimo*; vbi etiam monet,

monet, esse legendas ante morientem Christi Passiones ab Euangelistis scriptas. Et hic ritus quidem est antiquus legendi Passionem Christi coram morituris, ex Actis sanctæ Marthæ Virginis, quæ sibi legi, dum obiret, eandem curauit.

4 Oratio illa, *Commendo te omnipotenti Deo*, &c. tota ad verbum Epistola est, quam Petrus Cardinalis Damiani scripsit amico suo morienti: quæ habetur initio *Tomii tertij Operum eiusdem*, reponenda in *Tom. 1. lib. 8. Epist. 15. n. 150*. Quod item hoc loco dicitur de tribus atrocissimis tormentis S. Theclæ, illud confirmat Baron. in *Not. Martyrol. 23. Septembris*, & enumerat ignes, theatrum, & bestias, citatis SS. Patribus; sed non explicat, quodnam in teatro passa sit tormentum distinctum à bestiarum faucibus. In *Annalibus anno 47*. explicat, eam tauris alligatam fuisse, ut discerperetur. Nominari verò Theclam in agone mortis, sanctus Cyprianus indicat *Oratione pro Martyribus*, & in *Oratione in die passionis*: quem secuti sunt in hoc eodem ritu SS. Terentius, & socij, tum alij, ut scribit Baron. loco citato.

5 Ceterùm fax cum Cruce, præter lectionem Passionis Christi, mirificè iuuant in agone constitutum, ex instituto Apostolico; quæ affuere in obitu sanctæ Marthæ Hospitæ Christi, ut refert sanctus Antoninus *par. 1. tit. 6. cap. 20*. De Crucis affectibus coram moriente agit Tobias noster *par. 1. cap. 66. circa finem*.

6 Resp. *Subuenite Sancti Dei*, est antiquum, & habetur in Antiphonario sancti Gregorij.

De Benedictione mensæ & Itinerario Clericorum.

CAP. VI.

1 **Q**Uæ frequenter vsurpare dicitur Clericum in genere precum, ea collecta sunt in calce Bremarij pro vsu faciliori totius Cleri. Inter hæc Benedictio mensæ, quæ manè fit & vesperi, opportunum hoc loco habet locum.

2 Originem habet à Christo, qui benedixit, antequam panes quinque distribueret turbis; & in vltima cœna benedixit, fregit, &c. Post cœnam eandem Hymnum dixit, *Matth. 16*. id est Psalmum 113. *In exitu Israël de Aegypto*, ut docet Baron. anno 34. ex Rituali Hebræorum in Paschali cœna, quo, morem aliorum secutus, vsus esse creditur Dominus noster.

3 Si antiquiora quæramus, 1. *Reg. 9*. vbi legimus, *Benedicit hostia*, Chaldæus legit, *Benedicit super cibum*. & Daniel item *cap. 14*. laudato Deo comedit cibum. Post cibum verò extat præceptum de gratiarum actione *Deut. 8. num. 10*.

4 Apostoli igitur imitati Christum docuere posteros Benedictionem mensæ, ut Paulus Timotheum 1. *ad eundem cap. 4*. ut exponit locum illum Turrecrem. *cap. Non liceat. Dist. 44*. S. Athanas. *de Sermon. Virgin. Vbi*, inquit, sederis ad mensam, & inceperis frangere panem, ter eum consignans (hoc est signo Crucis) his verbis gratias age: *Gratias agimus tibi, Pater noster*. & cum surrexeris à mensa, rursum gratias agendo trinis vicibus dicas: *Miserator & misericors Deus escam dedit timentibus se. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.*

5 Inter